

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Noerhte-Trööndelagen fylhkenålma

Forvaltningsplan for Jamtheimen naturreservat i Overhalla kommune, 2015 – 2025

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

miljøvern avdelingen

RAPPORT

2015 - 8

TITTEL:

Forvaltningsplan for Jamtheimen naturreservat

DATO:

22. desember 2015

FORFATTER:

Marie Uhlen Maurset og Suzanne Wien

ANT. SIDER:

35

Refereres som: Maurset, M. U. & Wien, S. 2015. Forvaltningsplan for Jamtheimen naturreservat. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvern avdelingen. Rapport 2015-8. 35 s.

AVDELING/ENHET

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag,
Miljøvern avdelingen

ANSV. SIGN:

Bjørnar Wiseth (sign)
(Miljøverndirektør)

EKSTRAKT

Forvaltningsplanen er utformet med tanke på å rettlede forvaltningen av naturreservatet slik at verneformål og verneverdiene opprettholdes. Planen er utformet i samsvar med verneforskriften, der forvaltningsutfordringer, saksbehandlingsrutiner og retningslinjer for brukerinteresser står beskrevet i forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen skal være et praktisk hjelpemiddel for forvaltningsmyndigheten og gi forutsigbarhet til brukere av området.

Stikkord: Jamtheimen. naturreservat.
Overhalla. naturforvaltning.

Innhold

Forord	4
1 Innledning	5
1.1 Områdebeskrivelse	5
1.1.1 Vegetasjon	6
1.1.2 Geologi	7
2 Naturmangfoldloven	8
3 Historikk	8
3.1 Historisk bruk av verneområdet	8
3.2 Verneprosess	8
4 Dagens status	9
4.1 Kunnskapsstatus	9
4.2 Verneverdier	9
4.3 Bruk av området	14
4.4 Pågående skjøtsel og tiltak	15
5 Forvaltning av Jamtheimen naturreservat	15
5.1 Trusler mot verneverdiene	16
5.2 Forvaltningsutfordringer, bevaringsmål og tilsyn	16
5.3 Retningslinjer for brukerinteresser	18
5.3.1 Grunneiere/hytteiere	18
5.3.2 Reindrift	19
5.3.3 Jakt og fiske	20
5.3.4 Friluftsliv	21
5.3.5 Landbruk	22
5.4 Oppsyn og administrasjon i Jamtheimen naturreservat	23
5.4.1 Tiltak	23
5.4.2 Saksbehandling	23
5.4.3 Miljørettslige prinsipper ved behandling av dispensasjonssøknader	25
6 Kilder	26
Vedlegg 1 Verneforskrift	27
Vedlegg 2 Naturtyper og arts mangfold	31
Vedlegg 3 Beskrivelse av kjerneområdene i Jamtheimen	32
Vedlegg 4 Bruk av naturmangfoldlovens prinsipper i utformingen av forvaltningsplanen	35

Forkortelser:

FMNT – Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

SNO – Statens naturoppsyn

Forord

Jamtheimen naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 5. mars 2010. Det ble sendt ut melding om oppstart på arbeidet med forvaltningsplanen 17. oktober 2012, og arbeidet startet vinteren 2012/13. Forvaltningsplanen er utarbeidet av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

Formålet med opprettelsen av Jamtheimen naturreservat er å bevare et tilnærmet urørt naturskogsområde med truet, sjelden og sårbar natur. Forvaltningsplanen skal være et hjelpemiddel for å opprettholde verneformålet og fremme verneverdiene i naturreservatet. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor verneforskriftens rammer og skal gi brukere av området forutsigbarhet. Forvaltningsplanen skal videre fungere som veiledning for forvaltningsmyndigheten og gi gode saksbehandlingsrutiner. Forvaltningsplanen er ikke et juridisk bindende dokument, men kan være juridisk bindende der verneforskriften viser til forvaltningsplanen.

Forvaltningsplanen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto av Eldar Ryan.

1 Innledning

Verneformålet til Jamtheimen naturreservat (ifølge § 2, vedlegg 1)

Formålet med naturreservatet er å bevare et tilnærmet urørt skogområde med naturskog som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold.

Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som et sammenhengende område med gammel skog, herunder rike skogtyper og sårbare arter i tilknytning til dette.

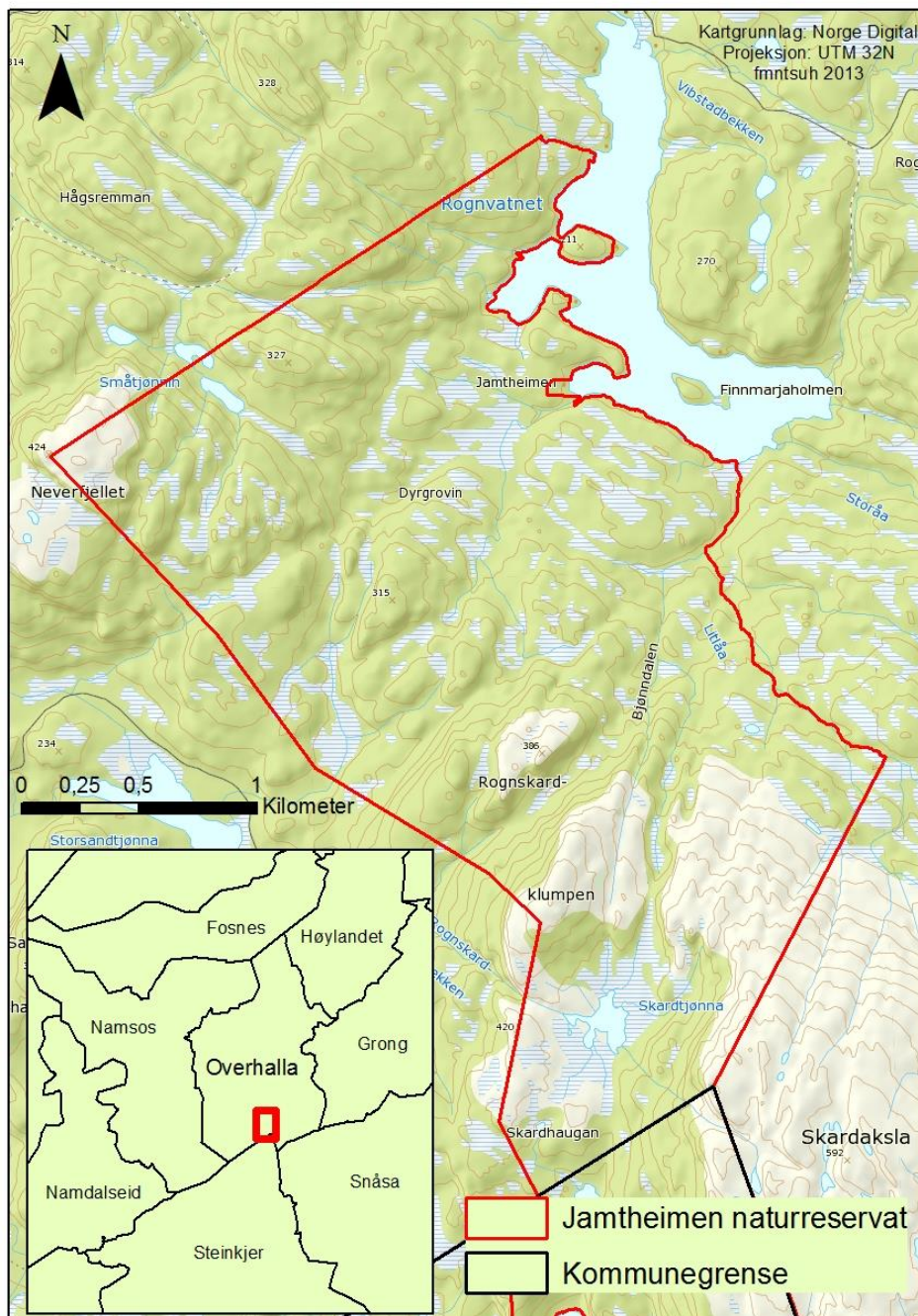
Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

1.1 Områdebeskrivelse

Jamtheimen naturreservat ble vernet ved kongelig resolusjon 5. mars 2010 i medhold av naturmangfoldloven. Formålet med vernet er å bevare et tilnærmet urørt skogsområde med naturskog som inneholder truet, sjelden og sårbar natur.

Jamtheimen naturreservat ligger lengst sør i Overhalla kommune, sør-vest for Rognvatnet og ca. 5 km nord-vest for Midter Bangsjøen. Området har et areal på 6896 dekar og ligger 193 til 559 m.o.h. Reservatet har sammenfallende grense med kommunegrensen mot Steinkjer og grensen til Bangsjøan naturreservat. Naturreservatet berører gnr./bnr. 32/28 og 87/1. FMNT har forvaltningsansvaret for Jamtheimen naturreservat.

Figur 1. Jamtheimen naturreservat i Overhalla kommune. Grensa for naturreservatet er markert i rødt.

1.1.1 Vegetasjon

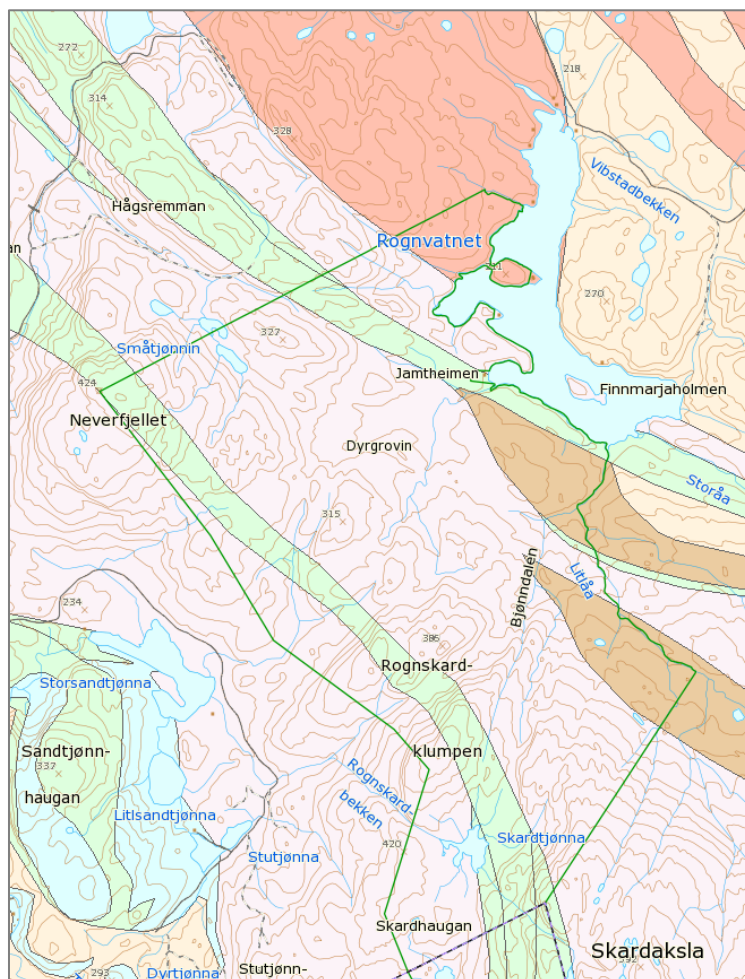
Jamtheimen naturreservatet ligger i klart oseanisk vegetasjonsseksjon og hovedsakelig i nordboreal vegetasjonssone (90 %). Ca. 10 % av området (lavereliggende deler) ligger i mellomboreal sone (Moen 1998). Blåbærskog og småbregneskog er de to vanligste vegetasjonstypene i området. Blåbærskogen dominerer på halvtørre rygger og øverst i lisider, mens småbregneskogen forekommer som sammenhengende bestander i lisider. Høystaudegranskog er vanlig nederst i liene og langs sig, mens storbregneskog forekommer noe sjeldnere. Spredt finnes det også barblandingsskog på bærlyngmark, og på steder med mye humus finnes røsslyng-blokkbærskog. Det er også funnet små, samt noen større,

sumpgranskoger her. De fleste er fattige, men enkelte har rikere utforming. Området inneholder mye intermediær myr, også ispedd rikere myrflekker.

Det vanligste treslaget er gran, og granskogen dekker ganske store sammenhengende områder. Ren furuskog finnes, men da kun på myrlendt terreng og på koller med liten andel løsmasse. Barblandingsskog finnes på bærlyngmark, da med både gran og furu i tresjiktet. Bjørk finnes spredt, og det er registrert noe selje og rogn. Langs bekker og i enkelte lisider er det i tillegg funnet noe gråor (Heggland og Reiso 2006).

1.1.2 Geologi

I sentrale deler og i størsteparten av området består berggrunnen av hornblendedioritt, mafisk dioritt, tonalitt til kvartsdioritt og stedvis stripet til båndet heterogen gneis (rosa på kartet). Det går også to striper med kalkglimmerskifer i veksling med garbenskifer, massiv kalksilikatbergart, mørk grå glimmerskifer og mørk kvartsitt til kvartsskifer (grønn på kartet) gjennom området. Det finnes også noe amfibolitt (brun på kartet) i området, samt et mindre område dominert av granitt (rød på kartet) (NGU, 2015).

Figur 2. Berggrunnskart for Jamtheimen naturreservat. Kartet er hentet fra nasjonal berggrunnsdatabase (ngu 2015).

2 Naturmangfoldloven

Jamtheimen naturreservat er vernet med hjemmel i naturmangfoldloven § 34 (forskrifter om verneområder), § 37 (naturreservater) og § 62 (myndighet etter loven). Kapittel II i naturmangfoldloven inneholder alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk i naturen. Dette inkluderer forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer (§ 4) samt forvaltningsmål for arter (§ 5). Disse prinsippene er også gjeldende innenfor verneområder.

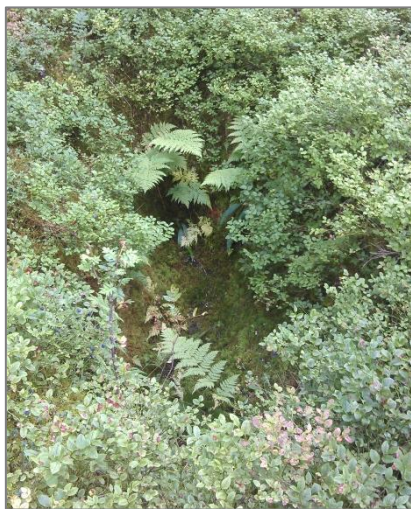
Naturmangfoldloven §§ 8-12 skal (i henhold til § 7) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder arbeidet med forvaltningsplanen. I vedlegg 4 står det beskrevet hvordan disse prinsippene er brukt i utformingen av forvaltningsplanen.

3 Historikk

Navnet Jamtheimen kommer fra Olle Jamt fra Jämtland som var bosatt i området og drev fangst av elg før setervollen Jamtheimen ble bygget i 1899. Rester av dyregravene er å finne den dag i dag, ca. 1 km vest for setervollen (Bård Braateng pers. med.).

3.1 Historisk bruk av verneområdet

Historisk sett har folk drevet med fangst, hogst og seterdrift i Jamtheimen. Setervollen Jamtheimen ved Rognvatnet ble tatt i bruk i 1900, og går for å ha vært den største og mest kjente i Overhalla, sør for Namsen, i sin tid. Fire gårdbrukere brukte setra, hvor de hadde ca.

30 melkekyr. Seterdriften tok antakelig slutt i 1938, men deler av vollen slås fortsatt jevnlig med ljà (Bård Braateng pers. med.).

Det var trolig skogsdrift i Jamtheimen frem til 1913. Bestandtaksten fra 1993 viser kun gammelskog i området (hogstklasse 5) av varierende tetthet. Noe av denne skogen er kanskje preget av eldre tiders plukkhogst, men det har trolig ikke foregått hogst i området etter mellomkrigstida (Morten Aasheim, pers. med.).

Figur 3. Grop etter gammel dyregrav i Jamtheimen. Foto: Marie U. Maurset

3.2 Verneprosess

I 2005 ble det foretatt en registrering av biologiske verdier i Jamtheimen. Skogrike områder ble tillagt mest oppmerksomhet under denne kartleggingen, som endte i en rapport hvor kjerneområdene i området ble vurdert i forhold til verneverdier. Rapporten viste store biologiske verdier i området, noe som ble grunnlaget for opprettelsen av naturreservatet. Jamtheimen var på vernetidspunktet eid av Statskog, men størsteparten av området (Gnr/Bnr: 32/28) ble i senere tid solgt til privat eier. Grensa for naturreservatet ble trukket utenom hyttene i nordenden av området. Jamtheimen naturreservat ble vedtatt vernet i statsråd 5. mars 2010.

4 Dagens status

Jamtheimen naturreservat er et naturskogsområde uten tekniske inngrep. Området består av store, intakte skogsområder og den økologiske tilstanden er god. Naturen i dette området er ikke utsatt for noen umiddelbare trusler, men vernet skal bidra til å sikre naturen og det biologiske mangfoldet mot skadelige inngrep i fremtiden.

4.1 Kunnskapsstatus

Jamtheimen ble kartlagt for nøkkelbiotoper i 1999 av Asbjørn Solås og Arne Heggland. 12 nøkkelbiotoper, bestående av gammel granskog med noe sumpskog og bekkekløfter, ble lokalisert innenfor kartleggingsområdet. Hele Jamtheimen ble betegnet som et stort naturskogsområde. Det ble gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold og verneverdier i Jamtheimen i 2005 (Heggland og Reiso 2006). Her ble kjerneområdene undersøkt og vurdert i forhold til verneverdier. Vurderingen av kjerneområdene er beskrevet i vedlegg 3.

Jamtheimen er preget av sammenhengende gammelskog. Generelt kan den beskrives som overaldrig skog i aldersfase, med en god del areal i oppløsningsfasen. Innslaget av spesielt gamle trær er lavt, men noen ekstra gamle grantrær er observert på lav bonitet i myrkanter og skrinne rygger i fjellet. Sannsynligvis er de eldste grantrærne i området rundt 300 år gamle. Tydelig gamle furuer er sjeldne, men noen ble observert i sør. Gamle løvtrær forekommer svært sjeldent.

Skogen er flersjiktet i de øverste delene av område og oftest ensjiktet og mer homogen i de lavereliggende områdene. På grunn av at skogen er i såpass sen aldersfase er dannelsen av død ved god. Det finnes en god del grove og sterkt nedbrutte læger hvor de groveste er av furu. Grangadd forekommer spredt (Reiso og Heggland 2005).

4.2 Verneverdier

Jamtheimen inneholder et stort sammenhengende område produktiv skog uten nyere hogstinngrep, noe som gjør området verneverdig. Naturreservatet er delt inn i 10 kjerneområder med spesiell verneverdi. Skardtjønnan er trukket frem med særlig høy verneverdi (verdi A) i NaRIN faktaark (Heggland og Reiso 2006). Dette er grunnet høy trealder og mye dødt trevirke, med særlig høy forekomst av granlæger i ulike nedbrytningsstadier (Heggland og Reiso 2006).

Arter

Rødlistearter

Den siste versjonen av norsk rødliste for arter ble offentliggjort i 2015 (Henriksen og Hilmo 2015). Rødlistens kategorier er RE (regionalt utryddet), CR (kritisk truet), EN (sterkt truet), VU (sårbar), NT (nær truet) og DD (datamangel). Kategoriene er inndelt etter artenes sannsynlighet for å dø ut.

Svartelistearter

Artsdatabanken presenterte i 2012 en oppdatert liste over fremmede arter og svarteliste i Norge (Gederaas m.fl.). Svartelistede arter blir delt i tre kategorier: LR (lav risiko), UR (ukjent risiko) og HR (høy risiko).

Indikatorarter

Indikatorarter (også kalt signalarter) er arter som stiller spesielle krav til miljøet den lever i, og kan dermed si noe om tilstanden til økosystemet.

Ansvarsarter

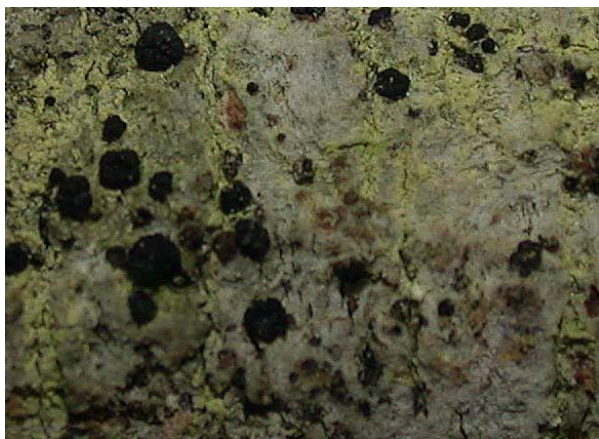
Ansvarsarter er arter som Norge har et særskilt forvaltningsansvar ovenfor. Dette er arter som har en vesentlig del av sin naturlige utbredelse i Norge, altså at mer enn 25 % av den europeiske bestanden finnes i Norge (Miljøverndepartementet 2011).

Det finnes godt utviklete lavsamfunn i Jamtheimen. På stammen til tydelig gamle grantrær er det funnet kravfull skorpelav, deriblant indikatorartene taigabendellav (EN), granbendellav (VU), rustdoggnål (NT), trollsotbeger (VU), vinflekklav og *Lecidea hypopta*. I tillegg ble den fuktighetskrevenne indikatorarten huldrelav (NT) funnet i hulrom under stammebasiser i friske skyggefulle granskoger. På løvtrær ble indikatorarten langnål funnet. Som vist i parentes er flere av disse artene på rødlista (Henriksen og Hilmo 2015). Laven trådragg (VU) ble funnet på to grantrær i kjerneområde 2. Det ble også funnet svakt utviklede lungeneversamfunn på rikbarkstrær, blant annet med artene skrubbenever, kystårenever og forskjellige vrengearter (*Nephroma* sp.). Alle disse funnene tyder på at Jamtheimen naturreservat har betydelige kvaliteter for fuktighetskrevenne lavarter, og at disse kvalitetene vil bli bedre dersom området får utvikle seg uten menneskelige inngrep.

Den vedboende soppfloraen er ikke like velutviklet som lavsamfunnet. Det er allikevel gjort funn av den «nær trua» (NT) poresoppen svartonekjuke (NT). Et utvalg råtesopp som karakteriserer eldre granskoger ble også funnet; kjøttkjuke, praktbarsopp, granstokkjuke, vasskjuke, hvit grankjuke, tjærekjuke og hyllekjuke. Indikatorartene tyrikjuke (NT) og furuplett (NT) ble funnet på grove furulæger. På grunn av tidligere hard hogst av furu, og dermed kontinuitetsbrudd i aldersfordelingen, er det lite sannsynlig at arts mangfoldet knyttet til furuskogen kan opprettholdes. Utsiktene er bedre for granskogsartene i dette tilfellet. Flere indikatorarter ble også funnet utenfor kjerneområdene, noe som tyder på at Jamtheimen er et område hvor store arealer er biologisk verdifulle. Et større område er også figurert ut som leveområde for storfugl. Opplysningene om arts mangfoldet er hentet fra kartleggingsrapporten for Jamtheimen (Heggland og Reiso 2006).

Taigabendellav

Taigabendellav (*Bactrospora brodoi*) er en svært sjelden lavart som kun er funnet på noen få lokaliteter i Norge, der alle funnene er i Nord-Trøndelag. Denne arten er funnet på én lokalitet i Jamtheimen naturreservat, litt nord for Jamtheimen setervoll. Arten er klassifisert som «sterkt truet» (EN) på Norsk rødliste for arter 2015, og er en art som Norge har et spesielt ansvar for å ta vare på (ansvarsart). Taigabendellav er en liten grågrønn skorpelav (gråhvit i tørr tilstand) med svarte fruktlegemer. Taigabendellaven vokser på tørre kvister av saktevoksende og kvistrike grantrær, gjerne på kvister som er noe avbarka. Slike kvister brukes ofte som opptenningsved til bål, og bålbrenning er derfor en av de største truslene mot taigabendellaven. Naturskogtilstand, som er habitatet til taigabendellav, er i tilbakegang, noe som også er med på å utgjøre trusselbildet for denne arten (Holien 2010).

Figur 4. Taigabendellav. Foto: Håkon Holien

Naturtyper

Naturtyper

Norsk rødliste for naturtyper kom i 2011 (Lindgaard & Henriksen). Denne er basert hovedsakelig på grunntyper i kartleggingssystemet NiN (Naturtyper i Norge). Man vurderer hvor truet en naturtype er ut fra prosentvis reduksjon i areal i løpet av de siste 50 år, hvor kategoriene (NT, VU, EN, CR og RE) er de samme som for arter.

Høgstaudegranskog er relativt vanlig langs sig og nederst i liene i Jamtheimen (Heggland og Reiso 2006). Høgstaudegranskog er klassifisert som nær truet (NT) i følge Norsk rødliste for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011). I tillegg er mange av de rødlista lavartene som er funnet i Jamtheimen knyttet til områder med gransumpskog. Denne naturtypen er derfor av høy verdi i naturreservatet.

Kjerneområder

Kjerneområder

Et kjerneområde er et område som er spesielt viktig i forhold til biologiske verdier innenfor totalarealet. Et slikt område har gjerne en større tetthet av nøkkelementer/strukturer og/ eller indikatorarter/rødlistearter.

Verdivurdering av kjerneområder

Svært viktig (A): Lokalteter med arter eller naturtyper i rødlistekategoriene «kritisk truet» (CR) eller «sterkt truet» (EN). Lokalteter vurderes også som «svært viktige» dersom det er sannsynlig at slike arter finnes der.

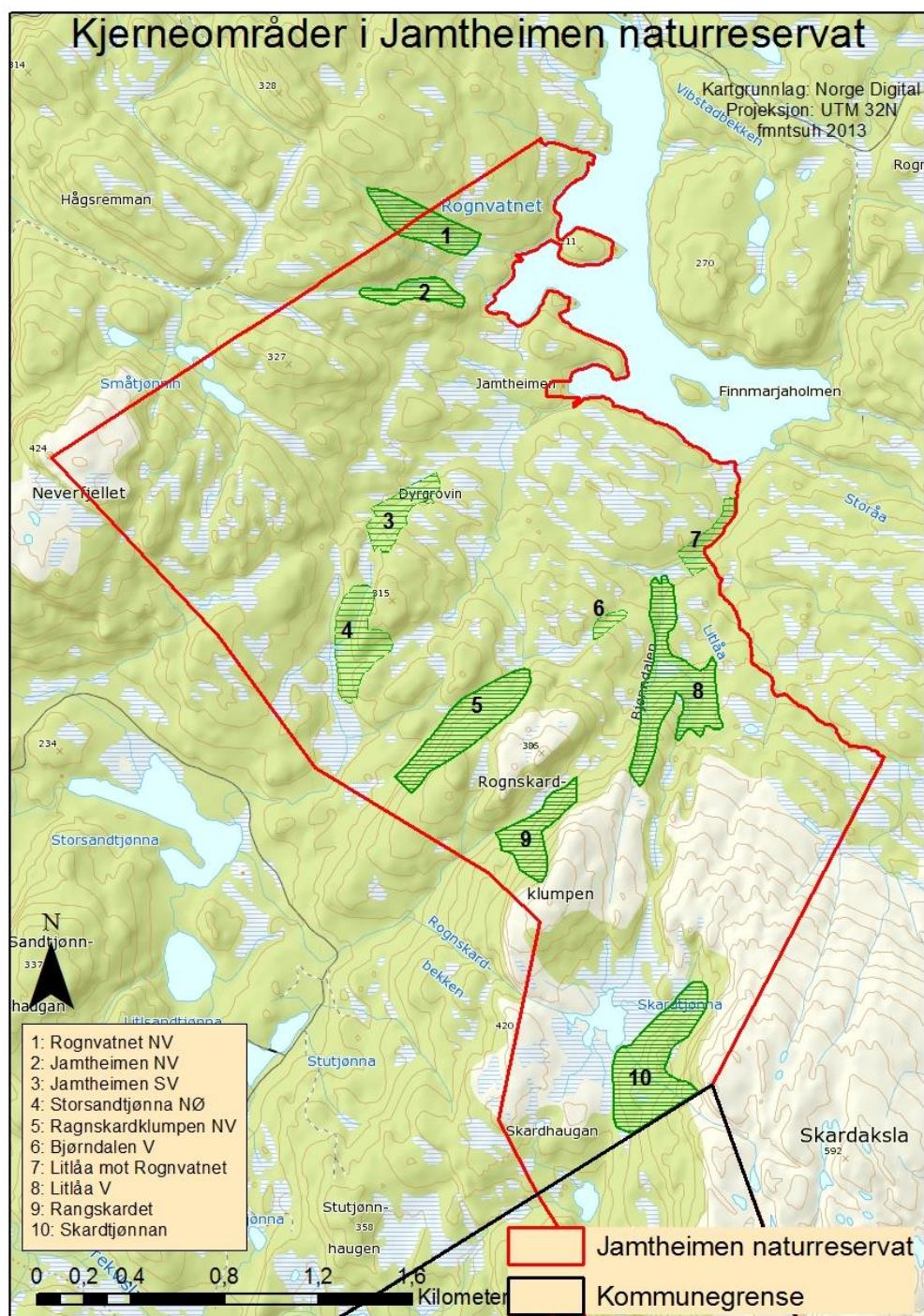
Viktig (B): Lokalteter med rødlistearter i kategorien «sårbar» (VU), eller lokalteter hvor det er sannsynlig at disse forekommer. Lokalteter kan også vurderes til kategori B dersom de inneholder flere arter i kategorien «nær truet» (NT), eller dersom den inneholder naturtyper i kategoriene VU eller NT.

Lokalt viktig (C): Lokalteter som ikke når opp til prioritering i B-kategori, men som kan være viktige i lokal sammenheng.

(Direktoratet for naturforvaltning 2007)

Det finnes ti kjerneområder i Jamtheimen naturreservat; Rognvatnet NV, Jamtheimen NV, Jamtheimen SV, Storsandtjønna NØ, Ragnskardklumpen NV, Bjørndalen V, Litlåa mot Rognvatnet, Litlåa V, Rangskardet og Skardtjønna. Beskrivelse av kjerneområdene og vurdering av verneverdiene i områdene er vedlagt i vedlegg 3. Figur 5 viser geografisk plassering av kjerneområdene i Jamtheimen naturreservat.

Figur 5. Geografisk plassering av kjerneområdene i Jamtheimen. Viktige og svært viktige kjerneområder (A- og B-kategorier) er markert med heltrukket avgrensning, mens lokalt viktige kjerneområder (C-kategori) er markert med stiplet avgrensning.

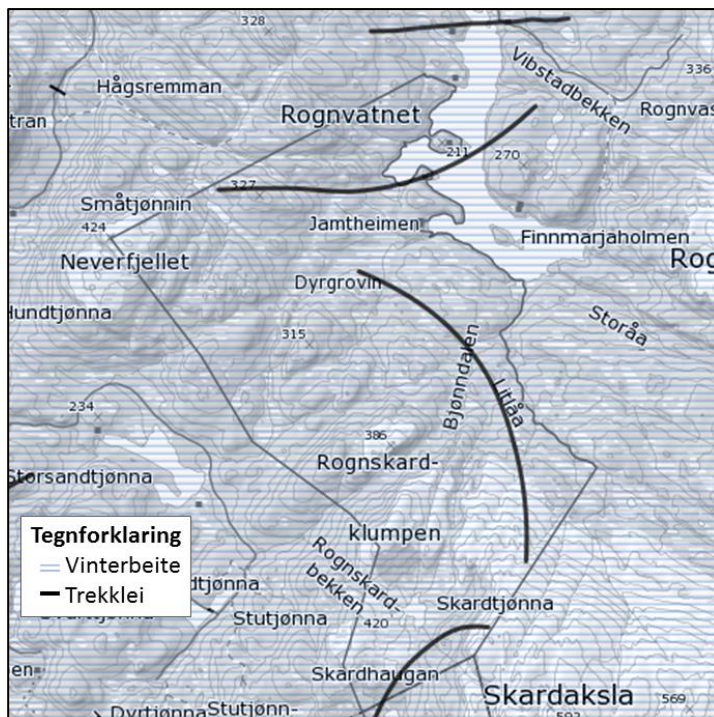

4.3 Bruk av området

Reindrift

Jamtheimen naturreservat ligger i Tjåehkere sijte, Østre Namdal reinbeitedistrikt. Området er et viktig vinterbeite (vinterbeite 1), som i liten grad er utsatt for store snømengder og nedising på midt- og sen vinteren. Dette gjør at området er et trygt vinterbeite. Det finnes flere trekkleier gjennom Jamtheimen, hvorav en krysser Rognvatnet og går gjennom Jamtheimen til Småtjønna, og en annen følger naturreservatet sørover fra Dyrgrovin mot Skardaksla. Det er også merket av en viktig trekklei sør-vest i Jamtheimen mellom Skardtjønna og Trekvisla (sør for Stutjønna) i arealbrukskartet. Dette

er viktige naturlige trekk hvor reinen trekker av seg selv, i flokk eller enkeltvis, mellom beiteområder.

Figur 6. Kartet viser viktige trekkleier for rein i Jamtheimen naturreservat. Området brukes som vinterbeite. Kartet er hentet fra reindriftens arealbrukskart (NIBIO 2015).

Friluftsliv

Figur 7. Merket ferdselsåre mot Bangsjøan og Kvam. Foto: Marie U. Maurset.

Det finnes noen mindre stier i området, deriblant en gammel ferdselsåre fra Oppdal i Overhalla til Kvam i Snåsa. På Overhalla-siden er stien merket av Overhalla historielag, hvor stien går gjennom Jamtheimen langs Rognvatnet, før den går videre til Stutjønna (sør-vest for Jamtheimen) og Bangsjøan (Carl Ivar Storøy, pers. med.). I tillegg til denne går det stier inn i Jamtheimen både fra Hågssetran i nord-vest og Opdalsetran (ved Sandtjønna) i sør-vest til Rognvatnet. Området er ellers lite preget av synlig ferdsel. Det finnes en god del hytter i området rundt naturreservatet, både nord-vestover (Vesterå), og sørover ved Bangsjøan. Generelt er dette et område med naturskjønne omgivelser som brukes til både jakt, fiske, hundekjøring m.m.

Jakt/Fiske

Det foregår jakt av elg og småvilt i området. Rognvatnet brukes også til fiske. Jakt- og fiskekort formidles av Overhalla fjellstyre.

Landbruk

I dag foregår beiting av storfe i regi av Vesterå beitelag, men hovedsakelig utenfor naturreservatet. Det går også noe sau i området i regi av Lokan beitelag. I tidligere tider har det foregått plukkhogst i Jamtheimen, men det har trolig ikke foregått skogsdrift her etter 1940 (Morten Aasheim, pers. med.). Det finnes heller ikke etablerte plantefelt i naturreservatet (Ole Petter Solbakken, pers. med.).

Hytter

Det finnes tre hytter i nord-enden av Jamtheimen, men grensen til naturreservatet er trukket utenom disse. Ferdselsårene inn til hyttene går hovedsakelig fra Opdalsetran og Hågssetran.

4.4 Pågående skjøtsel og tiltak

Det pågår ikke skjøtsel i Jamtheimen naturreservat i dag. Ifølge naturmangfoldloven § 47 (Skjøtsel av verneområder) kan skjøtsel brukes for å oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet. I Jamtheimen naturreservat er verneformålet å ta vare på et

tilnærmet urørt skogsområde, og verneverdiene i dette området utvikles best dersom naturskogen får stå i fred uten større inngrep (Heggland og Reiso 2006). Det vil derfor trolig ikke bli aktuelt med skjøtselstiltak i Jamtheimen. Regelmessig tilsyn vil være viktig for å vurdere om forvaltningen ivaretar verneverdiene tilstrekkelig. Nye tiltak kan iverksettes dersom forvaltningsmyndigheten mener det er nødvendig.

Stiene i Jamtheimen krysser en del fuktige naturtyper som er sårbare for tråkkskader. Ved en eventuell sterk økning i ferdsel kan disse partiene bli utsatt for opptråkking. Et aktuelt tiltak kan da være å legge ut sviller (klopplegging) og dermed kanalisere ferdselen i slike områder.

Figur 8. Svakt opptråkket myrparti i nordenden av Jamtheimen naturreservat. Foreløpig er ikke ferdsel langs stiene til skade for verneverdiene i Jamtheimen, men ved en eventuell økning i ferdsel og mer opptråkking kan klopplegging bli et aktuelt tiltak på utsatte plasser. Foto: Marie U. Maurset, FMNT.

5 Forvaltning av Jamtheimen naturreservat

Naturmangfoldloven er sentral i forvaltningen av naturreservater, både i saksbehandling, arbeid med forvaltningsplaner og andre forvaltningsoppgaver. Miljøverndepartementet har utarbeidet en veileder i naturmangfoldloven kapittel II som gir en innføring i praktisk bruk av disse prinsippene for ulike forvaltningsmyndigheter. I tillegg har miljødirektoratet utarbeidet

et rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, som omhandler saksbehandling og utføring av myndighet etter verneforskrifter. Disse dokumentene vil være nyttige for forvaltningsmyndigheten i den videre forvaltningen av naturreservatet.

5.1 Trusler mot verneverdiene

Verneverdiene i Jamtheimen naturreservat er knyttet til større skogsområder med naturskog uten nyere inngrep. Her finnes blant annet flere rødlista arter av lav og vedboende sopp, og de største truslene mot disse verneverdiene er hogst, fjerning av kvist og død ved. Slike inngrep er derfor forbudt i naturreservatet. En av de største truslene mot den svært sjeldne taigabendellaven er bryting av tørre grankvister i forbindelse med bålrensing eller for å få bedre sikt under jakt osv. Det er derfor viktig at en ikke bryter slike kvister av gamle eller store grantrær, uansett hva formålet er. Hogst endrer miljøforholdene (deriblant lysforhold og fuktighet) i skogen, og er derfor en trussel for flere naturtyper og fuktighetskrevede lavarter. Stiene i området går delvis gjennom myrterreng. Dagens bruk av disse stiene ser ikke ut til å gi alvorlig slitasje på vegetasjonen, men dersom bruksintensiteten øker kan dette føre til mer slitasje. Nye tiltak (f.eks. kanalisering av ferdsel gjennom kløppling) vil kunne bli aktuelt. Av aktiviteter som foregår utenfor naturreservatet ser vi ingen umiddelbare trusler mot verneverdiene.

5.2 Forvaltningsutfordringer, bevaringsmål og tilsyn

I følge naturmangfoldloven § 47 kan skjøtsel benyttes som et tiltak for å oppnå den tilstanden som er formålet med vernet. Skjøtsel er ikke særlig relevant i Jamtheimen per dags dato, fordi dette er naturskog som bør gjennomgå naturlig suksesjon for å fremme verneverdiene. Det bør allikevel jevnlig føres oppsyn for å kontrollere naturtilstanden i naturreservatet. Forvaltningsplanen (deriblant skjøtsel og tiltak) kan revideres på et senere tidspunkt om det ansees som hensiktsmessig. Forvaltningsutfordringene i Jamtheimen naturreservat (tabell 1) er knyttet til å bevare området med gammelskog, jf. verneformålet. Forvaltningsutfordringene er vurdert i et langsiktig perspektiv, og det kan bli aktuelt å knytte bevaringsmål til disse. Bevaringsmålene skal i så fall være konkrete og målbare, og registreres fortløpende i Miljødirektoratets fagsystem for verneområder (NatStat).

Tabell 1. Oversikt over langsiktige forvaltningsutfordringer for arter og naturtyper i Jamtheimen naturreservat. Se tabell 2 for oppsynsplan.

Art/naturtype	Forekomst	Forvaltningsutfordringer
Urskog-gammelskog (gran)	Alle kjerneområder unntatt Rognvatnet NV (589 daa).	Skogen skal gjennomgå naturlig suksesjon, og andel gammelskog i naturreservatet skal øke.
Bekkekløft	I kjerneområdet Rognvatnet NV (59,9 daa).	Bekkekløften skal være fri for inngrep som kan endre lys- og fuktighetsforhold.

Rødlistearter	Hele naturreservatet	Ved å bevare og øke kvaliteten på habitatgrunnlaget skal populasjonene av rødlistearter som er funnet her øke i antall og utbredelse.
Svartelistede arter	Gjelder hele naturreservatet	Svartelistede arter skal ikke forekomme i naturreservatet.
Myrvegetasjon	Hele naturreservatet	Stiene i området kan gi slitasje på myrvegetasjonen. Kanalisering med sviller/klopper bør vurderes som tiltak dersom slitasjen øker.

Oppsyn og tiltak

Som forvaltningsmyndighet kan FMNT initiere oppsyn eller tiltak i naturreservatet. Aktuelle aktører i forbindelse med utføring av tiltakene kan være SNO, grunneier og eventuelle eksterne aktører. Oppsynsplan for Jamtheimen naturreservat er beskrevet i tabell 2. Planen er tett knyttet opp til forvaltningsutfordringene i tabell 1, men det er foreløpig ikke vurdert å være nødvendig med noen konkrete tiltak. Ved oppsyn av naturverdiene kan endringer dokumenteres med bilder og eventuelt tekst dersom det er noe å bemerke. Dersom svartelista arter oppdages i området skal det iverksettes tiltak for å bekjempe disse. Det vil da bli nødvendig å undersøke slike lokaliteter årlig inntil arten ikke lenger er å finne.

Tabell 2. Oppsynsplan for Jamtheimen naturreservat. Tabellen er delt inn i arter/naturtype, hva slags oppsyn som skal føres, og hvor ofte.

Art/naturtype	Oppsyn	Når?
Urskog-gammelskog (gran)	Befare alle kjerneområder unntatt Rognvatnet NV (589 daa).	Hvert 10. år (fra 2015)
Bekkekløft	Befare kjerneområdet Rognvatnet NV (59,9 daa).	Hvert 5. år (fra 2015)
Rødlista arter	Besøke lokaliteter med rødlista arter og registrere forekomster av disse.	Hvert 10. år (fra 2015)
Svartelista arter	Befare området. Dersom svartelista arter oppdages skal disse bekjempes og lokalitetene undersøkes hvert år frem til artene ikke lenger er å finne.	Hvert 10 år fra 2015(hvert år dersom slike oppdages)
Myrvegetasjon	Undersøke slitasje langs stiene fra Hågssetran og Opdalsetran.	Hvert 5. år (fra 2015)

5.3 Retningslinjer for brukerinteresser

Vernevedtaket er ikke til hinder for den aktiviteten som foregikk i området på vernetidspunktet. Det er tillatt å bruke naturreservatet til blant annet beiting, jakt, fiske og friluftsliv, men for å ta vare på verneverdiene i området gir verneforskriften og forvaltningsplanen noen bestemmelser og retningslinjer. Den generelle aktsomhetsplikten (naturmangfoldloven § 6) sier at enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade på naturmangfoldet innenfor rimelighetens grenser. Dette gjelder i naturen generelt, både innenfor og utenfor verneområder. Retningslinjer for varsom bruk av naturreservatet er beskrevet nedenfor under ulike brukerinteresser. Her finnes også retningslinjer om aktivitet som bør unngås for å bevare verneverdiene, men som ikke står spesifisert i verneforskriften. Under hver brukerinteresse henvises det til aktuell paragraf (§) og punkt. For generelle vernebestemmelser og regulering av ferdsel, se verneforskriften i vedlegg 1.

Forklaring av verneforskriften §§ 3-8

§ 3 Fastsetter hva som ikke er tillatt i Jamtheimen naturreservat.

§ 4 Unntak fra vernebestemmelsene i § 3.

§ 5 Fastsetter hva som ikke er tillatt av ferdsel.

§ 6 Unntak fra ferdselsbestemmelsene i § 5.

§ 7 Fastsetter tiltak som sees på som nødvendige og som er drøftet gjennom verneprosessen. Tiltakene skal omsøkes, men det gis vanligvis dispensasjon. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.

§ 8 Det kan gis dispensasjoner til tiltak som ikke er fastsatt i § 7 dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig (jf. nml. § 48).

5.3.1 Grunneiere/hytteiere

Alle hyttene i området ligger utenfor verneområdet, og motorisert ferdsel skal i utgangspunktet ikke forekomme i naturreservatet. Det kan imidlertid søkes om tillatelse til nødvendig transport av ved, materiell og utstyr til hytter i området med beltekjøretøy på snødekt mark når leia over Rognvatnet er uframkommelig (*ifølge § 7 punkt 14*). Det er mulig å søke om uttak av ved (*ifølge § 7 punkt 13*), men forvaltningsmyndigheten ser heller at ved fraktes inn til hyttene enn at det tas fra naturreservatet. Eventuell søknad om uttak av ved må begrunnes, dokumenteres og anvises på kart. Eventuelt uttak må også godkjennes av grunneier.

Retningslinjer

Gammel gran og store trær av gran og furu skal ikke hogges (diameter over ca. 30cm ved brysthøyde). Dersom det gis dispensasjon til å ta ut ved bør yngre trær av gran og bjørk benyttes (diameter mindre enn 15cm ved brysthøyde).

Veiledning for dispensasjonsøknader

Motorferdse

Det kan gis flerårige dispensasjoner for nødvendig transport på snødekt mark. Kjøretraséen må være tegnet inn på kart som legges ved søknaden.

Uttak av ved

Det kan gis dispensasjon til å ta ut mindre mengder trevirke, men nødvendigheten av å ta fra naturreservatet må begrunnes og dokumenteres. Planlagt uttak skal anvises på kart som legges ved søknaden. Treslag og størrelse på trær må spesifiseres i søknaden.

- Ved skal ikke tas fra kjerneområdene (se kart i figur 5).
- Det skal ikke tas ut døde trær eller store vindfall.

5.3.2 Reindrift

Formålet med vernet av Jamtheimen omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Jamtheimen skal derfor forvaltes slik at reindriftnæringen fortsatt kan bruke området som tidligere. Forstyrrelser fra folk og løse hunder skal unngås og viktige trekkleier skal ikke stenges av med gjerder o.l. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner. Alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges sametinget.

Reindrift i naturreservatet reguleres i all hovedsak av reindriftsloven, med mindre det er fastsatt særskilte bestemmelser i verneforskriften. I følge reindriftsloven § 62 skal det utarbeides en distriktsplan for hvert reinbeitedistrikt. For tiltak som skal omsøkes (jfr. verneforskriften) kan det for reindriften gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplanen i henhold til reindriftsloven. Tiltak som står beskrevet i distriktsplanen kan da godkjennes av FMNT uten ytterligere søknader. For tiltak som ikke står beskrevet i distriktsplanen kan det etter søknad gis flerårige- eller engangstillatelser, avhengig av hva som er hensiktsmessig i hver enkelt sak.

Motorferdse

Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift er tillatt, men leiekjørere må til enhver tid kunne fremvise skriftlig tillatelse (*ifølge § 6 punkt 4*). Barmarkskjøring og luftfart kan godkjennes av FMNT gjennom distriktsplanen, der dette står

beskrevet. Barmarkskjøring vil imidlertid være lite aktuelt i Jamtheimen da området brukes som vinterbeite.

Rydding og vedlikehold

Vedlikehold av anlegg og innretninger som var i bruk på vernetidspunktet er tillatt (*ifølge § 4 punkt 7*). Etter søknad gis det tillatelse til rydding av flyttleier og kjøretraséer (*ifølge § 7 punkt 12*). Det er ikke markert noen viktige kjøretraséer eller flyttleier på arealbrukskartet, men det kan også være aktuelt å rydde trekkleier. FMNT skal kontaktes før trekkleier ryddes for å unngå konflikter med verneformålet.

Uttak av bjørk

Ved søknad kan det gis tillatelse til uttak av bjørk til brensel og til vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr (*ifølge § 7 punkt 11*). Trevirket skal ikke hentes fra kjerneområdene i naturreservatet (figur 5).

Retningslinjer

Uttak av bjørk:

Det skal ikke tas ved fra kjerneområdene i naturreservatet (figur 5).

Ved eventuell hogst bør yngre trær benyttes (diameter mindre enn 15 cm ved brysthøyde).

Rydding av kjøretraséer, flytt- og trekkleier

Nye trær og kratt samt nedfall kan fjernes fra traséene. Dette skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av traséen.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Det kan gis flerårige tillatelser.

Oppføring av midlertidige gjerder og samleanlegg

Medbrakte gjerder og stolper kan settes opp midlertidig uten søknad. Eventuelle andre gjerder og samleanlegg må omsøkes (*ifølge § 7 punkt 10*).

Uttak av bjørk

Det kan søkes om nødvendig uttak av bjørk. Omfanget av behovet (estimert årlig uttak) spesifiseres i søknaden.

5.3.3 Jakt og fiske

Jakt, fangst og fiske reguleres etter viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven (*ifølge § 4 punkt 2*). Jakt- og fiskekort formidles av Overhalla fjellstyre. All vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet fra ødeleggelse, men fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt (for å få bedre sikt) er tillatt (*ifølge § 4 punkt 4*). Det bør imidlertid ikke fjernes kvist fra store grantrær, særlig ikke i kjerneområdene, fordi flere rødlista lavarter har slike

greiner som voksested. Det er ikke tillatt å ta ned hele trær, døde eller levende. Det er tillatt å sette opp midlertidige mobile jakttårn (som forventes å ha en «levetid» på opptil 3 måneder) i forbindelse med storviltjakt (*ifølge § 4 punkt 5*). Grunneiers tillatelse bør i tilfellet innhentes før anlegget settes opp. Uttransport av felt storvilt er tillatt dersom en bruker lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget (*ifølge § 6 punkt 3*). Ved terrengskade av betydning vil tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport må dette søkes om (*ifølge § 7 punkt 2*). Skadefelling av store rovdyr er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk (*ifølge § 4 punkt 3*).

Retningslinjer

Uttransport av felt storvilt bør foregå utenom våte myrpartier for å unngå varige kjørespor.

Veiledning for dispensasjonsøknader

Uttransport av storvilt med annet kjøretøy

Motorisert uttransport av felt storvilt skal ikke føre til varige kjørespor. Ved behandling av søknader om uttransport med andre kjøretøy enn lett terrenggående beltekjøretøy, vil dette være et vesentlig krav. Ved kjørespor av betydning kan tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan eventuelt bli stilt krav om oppretting av skadene.

5.3.4 Friluftsliv

Alle er velkommen til å ferdes i området etter allemannsretten i friluftsløven, men utøvelse av friluftsliv skal ikke være til skade for verneverdiene eller til ulempe for de tradisjonelle næringene reindrift og landbruk.

Verneforskriften § 3

«I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet»

Ferdsel

Hunder skal holdes i bånd jfr. Båndtvangen (1. april – 20. august). Bruk av motoriserte kjøretøy er forbudt (*ifølge § 4 punkt 2*). Det samme gjelder sykling og bruk av hest og kjerre utenom eksisterende veier (*ifølge § 5 punkt 3*). Siden det ikke finnes veier i naturreservatet er disse aktivitetene uaktuelle. Skånsom ridning er imidlertid tillatt (*ifølge § 6 punkt 5*).

Arrangementer

Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer og andre arrangementer er forbudt, men det kan her søkes om avgrenset bruk av reservatet (*ifølge § 7 punkt 6*). Et fåtall telt, en skoleklasse på tur eller tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av ideelle foreninger, barnehager mv, regnes ikke som større arrangementer og omfattes ikke av forbudet. I tvilstilfeller skal aktiviteten omsøkes.

Bålbrenning

Det er ikke tillatt å brenne bål i naturreservatet (*ifølge § 3 punkt 5*) på grunn av truede og sårbare arter av lav og vedboende sopp i naturreservatet *. Disse artene vokser på død ved og kvister av gamle grantrær, altså slikt materiale som man vanligvis bruker til å gjøre opp bål.

Bær og matsopp

Sanking av bær og matsopp er tillatt (*ifølge § 4 punkt 6*), men ellers er all vegetasjon, inkludert døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse.

Rydding av stier

Eksisterende stier kan ryddes uten søknad (*ifølge § 4 punkt 8*).

Retningslinjer

Rydding av stier:

Dette gjøres ved å kappe vekk den delen av treet som ligger over stien, slik at stien åpnes igjen. Bestemmelsen gjelder innenfor stiens eksisterende bredde. Nedfall skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av stien.

* I forbindelse med forvaltningsplanarbeidet ble det undersøkt muligheter for å gjøre mindre endringer verneforskriften i punktet om bålbrenning (å kunne tillate bål utenfor kjerneområdene med medbrakt ved). Dette lot seg imidlertid ikke gjøre da verneforskriften er av nyere dato med hjemmel i naturmangfoldloven, der slike endringer kun kan gjøres gjennom nytt vedtak i kongelig resolusjon.

5.3.5 Landbruk

Beiting

Beiting er tillatt (*ifølge § 4 punkt 1*). Det samme gjelder vedlikehold av anlegg og innretninger som var i bruk på vernetidspunktet (*ifølge § 4 punkt 7*). Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i naturreservatet, men dette gjelder ikke uttransport av syke og skadde bufe (*ifølge § 6 punkt 2*). I slike tilfeller skal det gis beskjed til ansvarlig oppsyn i forkant av kjøringen, og det skal benyttes kjøretøy som er skånsomt mot markoverflaten. Dersom en ikke lykkes i å få kontakt med ansvarlig oppsyn kan beskjed gis i etterkant. Det kan søkes om oppføring av gjerder og samleanlegg for beitedyr (*ifølge § 7 punkt 15*), og utkjøring av saltstein (*ifølge § 7 punkt 16*). I disse tilfellene kan det gis tillatelse til motorferdsel (*ifølge § 7 punkt 17*).

Jord og skogbruk

Det er ikke tillatt å fjerne planter, sopp (unntatt matsopp) og lav fra naturreservatet. Det er heller ikke tillatt å plante eller så trær eller annen vegetasjon (*ifølge § 3 punkt 1*). Generelt er tiltak som kan endre naturmiljøet ikke tillatt (*ifølge § 3 punkt 3*). Noen nevnte eksempler i

denne bestemmelsen er: «... drenering eller andre former for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse,..., henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempelsesmidler...».

5.4 Oppsyn og administrasjon i Jamtheimen naturreservat

FMNT er forvaltningsmyndighet i Jamtheimen naturreservat, og søknader om tillatelser eller dispensasjoner fra verneforskriften søkes FMNT. Forvaltningsmyndigheten vurderer tilstanden til verneområdet og kan fremme behov for oppsyn, skjøtsel- og tilretteleggingsarbeid og overvåking/registreringer i naturreservatet. SNO har ansvar for oppsyn i Jamtheimen naturreservat. De fører kontroll med at verneforskriften og eventuelle dispensasjonsvedtak overholdes.

5.4.1 Tiltak

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak dersom den mener det er nødvendig for å bevare verneverdiene. Utgiftene til eventuelle tiltak dekkes av miljøforvaltningens årlige budsjetter som fastsettes av stortinget. Midlene tildeles under bestillingsmøtene mellom FMNT og SNO. Dersom kommunen er forvaltningsmyndighet sendes søknaden til FMNT innen fastsatt frist.

5.4.2 Saksbehandling

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter dispensasjon, er beskrevet i kapittel 5.3 i forvaltningsplanen med hjemmel i verneforskriften. I tilfeller der det søkes om dispensasjoner som ikke er nevnt i verneforskriften § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) må søknaden behandles etter verneforskriften § 8 (generelle dispensasjonsbestemmelser). Tiltaket kan gis dispensasjon dersom det ikke har nevneverdig negativ virkning på verneverdiene, eller går imot vernets formål. Hver dispensasjonssøknad skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene for Jamtheimen naturreservat sendes FMNT. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften, før den eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres etter annet lovverk. Kommunen er forvaltningsmyndighet etter plan- og bygningsloven. Det er viktig at en i all saksbehandling gjør en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på alle typer verneverdier.

Det følger av alminnelig forvaltningsrettslige regler at forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår knyttet til tillatelser, såfremt vilkårene har saklig sammenheng med tillatelsen. forvaltningsmyndigheten må alltid vurdere om det skal settes vilkår, og hvilke, for å ivareta verneformålet i hver enkelt sak.

Det er også viktig å merke seg at det øvrige lovverket gjelder i tillegg til verneforskriften. I en byggesak vil man for eksempel både trenge en tillatelse etter verneforskriften og en tillatelse

etter plan- og bygningsloven. Motorferdsel i naturreservatet reguleres av verneforskriften, men det kreves også kommunens godkjenning og grunneierens tillatelse (jf. motorferdselloven).

Ved eventuelle brudd på vilkårene gitt i tillatelsen/dispensasjonen har forvaltningsmyndigheten som har gitt tillatelsen/dispensasjonen anledning til å tilbakekalle eller omgjøre vedtaket (jf. nml. § 67). Slike vurderinger vil alltid bli gjort av forvaltningsmyndigheten når den får kjennskap til brudd. Dette vil også være en del av vurderingsgrunnlaget ved behandling av senere søknader. Det er derfor viktig at naturoppsynet og politi straks orienterer Fylkesmennene om brudd på vernebestemmelsene. Om det blir oppdaget skader i terrenget etter aktivitet kan forvaltningsmyndigheten kreve oppretting på brukers regning. Med naturoppsyn menes all oppsynsvirksomhet som utføres i naturreservatet i regi av politiet og SNO, samt de som SNO kjøper oppsynstjenester fra.

5.4.3 Dispensasjonssøknader

Generelle retningslinjer

- Søknader om motorferdsel i utmark skal sendes både til kommunen og FMNT (benytt kommunens skjema). Ved søknad om bruk av snøscooter skal kart over kjøretrasé vedlegges. For byggesaker brukes standard søknadsskjema for byggesaker. Husk å angi at det dreier seg om en dispensasjonssak etter annet lovverk enn plan- og bygningsloven.
- Ved grove brudd på tillatelser/dispensasjoner skal vedtaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Politianmeldelse vil bli vurdert. Slike brudd på vilkår vil bli tillagt vekt ved eventuelle nye søknader om dispensasjon.
- Alle vedtak legges inn i miljøvedtaksregisteret. Kommunen, SNO og miljødirektoratet skal ha kopi av alle vedtak. Videre skal politi ha kopi av vedtak som de trenger i sin virksomhet. Sametinget og fylkeskommunen skal også ha kopi av vedtaket dersom det berører kulturminner.

Det er rom for at brukere av området kan få flerårige tillatelser. Det er vanlig at det stilles vilkår, for eksempel føring av kjørebok. Hvis vilkår som stilles ikke blir fulgt opp, kan dette telle negativt ved behandling av fremtidige dispensasjonssøknader.

Tekstboksen gir en oversikt over hva dispensasjonssøknader skal inneholde.

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften skal inneholde:

- Tiltakshavers navn/søkers navn og adresse
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse)
- Beskrivelse av tiltaket, omfang, varighet og sannsynlig innvirkning på verneverdiene
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt

5.4.3 Miljørettslige prinsipper ved behandling av dispensasjonssøknader

I følge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for offentlige beslutninger. Det vil si at disse prinsippene skal vurderes, og at det skal fremgå i avgjørelsen hvordan de er tatt hensyn til og vektlagt. Nedenfor beskrives de fem prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arter, naturtyper, naturens tilstand og effekt av påvirkninger. I hver enkelt dispensasjonssøknad vurderes derfor:

- 1) Hvilke naturverdier finnes på stedet?
- 2) Hva er effekten av det omsøkte tiltaket på disse verdiene?
- 3) Hvor er denne kunnskapen hentet fra (rapporter, generell kunnskap, erfaringer osv.)?

§ 9 Føre-var-prinsippet

Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap til å kunne si noe om virkningen av det omsøkte tiltaket på naturmiljøet skal føre-var-prinsippet benyttes.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Samlet belastning på økosystemet skal vurderes. Under behandlingen av dispensasjonssøknader skal det derfor vurderes hva slags belastning økosystemet har vært utsatt for (i form av tidligere og nåværende tiltak og bruk), hva det trolig vil bli utsatt for i fremtiden, og hva den samlede belastningen på økosystemet vil bli dersom dispensasjonen gis.

§ 11 Kostnader ved miljøforringelse

Den som gjør skade på miljøet skal bære kostnadene. Det kan altså bli satt krav om at tiltakshaver å utbedre skadene tiltaket har medført, eller at tiltakshaver må dekke kostnadene ved å hindre skade på naturmangfoldet.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal velges de driftsmetoder, teknikker og den lokalisering av tiltaket som gir minst skade på naturen. Det skal derfor alltid vurderes om det finnes alternative lokaliseringer, og om disse gir mindre skade på naturmangfoldet. Det skal også alltid vurderes om det finnes andre teknikker eller driftsmetoder som gir mindre skade.

6 Kilder

Artsdatabanken 2015. Artsportalen. <http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/>. Sist besøkt 21.12.15

Direktoratet for naturforvaltning 2007. «Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold». DN håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. *Norsk rødliste for arter 2015*. Artsdatabanken, Trondheim.

Håkon Holien. 2010. «*Taigabendellav*». Artsdatabankens faktaark ISSN1504-9140 nr. 133.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.-K. (red.) 2012. «*Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*». Artsdatabanken, Trondheim.

Heggland A., Reiso S. 2006. «*Naturverdier for lokalitet Jamtheimen, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog 2005, DP2*». NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. «*Norsk rødliste for naturtyper 2011*». Artsdatabanken, Trondheim.

Miljøverndepartementet. 2011. «*Forskrifter om prioriterte arter*». Kongelig resolusjon, 20.05.2011.

Hentet fra:

https://www.regjeringen.no/contentassets/68c3da2e513d4f23a463d2122039543e/kgl_res_forskrifter_om_prioriterte_arter_110520.pdf, 07.09.15

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199s.

NGU, 2015. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/> sist besøkt 25.09.15

NIBIO, 2015. <http://www.skogoglandskap.no/kart/kilden>. Sist besøkt 25.09.15

Vedlegg 1 Verneforskrift

Forskrift om vern av Jamtheimen naturreservat, Overhalla kommune, Nord-Trøndelag

Dato: FOR-2010-03-05-327

Publisert: II 2010 hefte 1

Ikrafttredelse: 05.03.2010

Sist endret: FOR-2013-03-15-284 fra 01.07.2013

Gjelder for: Overhalla kommune, Nord-Trøndelag

Hjemmel: LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§37, LOV-2009-06-19-100-§62

Kunngjort: 11.03.2010 kl. 14.40

Korttittel: Forskrift om Jamtheimen naturreservat

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 5. mars 2010 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 1. Avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: 32/28, 87/1 i Overhalla kommune. Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 6 896 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:15 000, datert Miljøverndepartementet februar 2010. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes. Verneforskriften med kart oppbevares i Overhalla kommune, hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftkartet som lages etter grensemerking.

§ 2. Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare et tilnærmet urørt skogområde med naturskog som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold. Området har særskilt naturvitenskapelig verdi som et sammenhengende område med gammel skog, herunder rike skogtyper og sårbare arter i tilknytning til dette. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. For naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.

4. Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

5. Bålbrenning er forbudt.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

1. Beiting.
  2. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
  3. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
  4. Fjerning av mindre mengder kvist i forbindelse med storviltjakt.
  5. Oppsetting av midlertidige mobile jakttårn i forbindelse med storviltjakt.
  6. Sanking av bær og matsopp.
  7. Vedlikehold av anlegg og innretninger som er i bruk på vernetidspunktet.
  8. Rydding av eksisterende stier, dvs. fjerning av greiner og nedfall over stien.
9. Skjæring av sennagress til fottøy, uttak av ris til gammer og uttak av materialer til duodji/tradisjonell samisk husflid og samiske bruksgjenstander. Bestemmelsen gjelder ikke skjæring eller uttak av plantearter som står på den til enhver tid gjeldende norske rødlisten.

§ 5. Regulering av ferdsel

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

1. All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.
2. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
3. Bruk av sykkel og hest og kjerre er forbudt utenom eksisterende veger.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingskjøring.
2. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
3. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
4. Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift. Leiekjørere for reieiere eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver.

5. Skånsom riding.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med øvingsvirksomhet knyttet til formål nevnt i § 6 nr. 1.
2. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 nr. 3.
3. Nødvendig motorferdsel for vedlikehold som nevnt i § 4 nr. 7.
4. Istandsetting og vedlikehold av kulturminner.
5. Hogst av etablerte plantefelt.
6. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 nr. 4.
7. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
8. Nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift.
9. Start og landing med helikopter i forbindelse med reindrift.
10. Oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter i forbindelse med reindrift.
11. Reindriftenes nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr, jf. forvaltningsplan.
12. Rydding av eksisterende flyttleier og kjøretraseer i reindriften, jf. forvaltningsplan.
13. At grunneier (Statskog) kan utvise ved til hytter i området, etter forvaltningsplan jf. § 10.
14. Nødvendig transport av ved, materiell og utstyr til hytter i området med beltekjøretøy på snødekt mark, når leia over Rognavatnet er uframkommelig.
15. Oppføring av gjerder og samleanlegg for beite.
16. Utkjøring av saltslikkestein på snødekt mark.
17. Nødvendig motorferdsel knyttet til aktiviteter nevnt i § 7 nr. 15 og § 7 nr. 16.
18. Gjenoppføring av anlegg eller innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
19. Nødvendig bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til gjenoppføring av anlegg eller innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.

For reindriften kan det etter søknad gis flerårige tillatelser som koordineres med og tas inn i distriktsplan i henhold til reindriftsloven, slik at næringen kan utøves på en tilfredsstillende måte.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet.

§ 10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2 Naturtyper og arts mangfold

Naturtyper

Tabell 3. Tabellen viser rødlistede- og andre viktige naturtyper i Jamtheimen.

Naturtype	Status	Areal	Naturbase-ID	Kommentar
Høgstaudegranskog	NT	Ikke gjort beregning av areal	BN00073743	Kartlagt 10.08.05
Bekkekløft og bergvegg	«Viktig» (naturbase 2015)	59,9daa	BN00076652	-//-
Gammel barskog	«Viktig» og «svært viktig» (naturbase 2015)	589daa*	Ni registreringer innen naturreservatet.	-//-

* Totalt areal for alle kjerneområder med gammel barskog.

Sopp og lav

Tabell 4. Tabellen viser arter av sopp og lav som har blitt registrert i Jamtheimen. Voksested er hentet fra kriteriedokumentasjon i artsdatabankens artsportal (Artsdatabanken 2015).

Art	Status*	Antall funn	Naturbase-ID	Voksested
Trådragg <i>Ramalina thrausta</i>	VU (ansvarsart**)	Ikke telt	639437	Greiner av gran
Granbendellav <i>Bactrospora corticola</i>	VU	10	622017	Greiner av gran
Taigabendellav <i>Bactrospora brodoi</i>	EN (ansvarsart**)	1	621751	Greiner av gran og bjørk
Tyrikjuke <i>Sidera lenis</i>	NT	2	686627	
Langnål <i>Chaenotheca gracillima</i>	NT	3	X	Stubber av bar- og lauvtrær
Rustdoggnål <i>Sclerophora coniophaea</i>	NT	4	X	Gamle trær og stubber
Trollsotbeger <i>Cyphelium karelicum</i>	VU	1	628836	Granstammer og døde kvister
Vinflekklav <i>Arthonia vinosa</i>	LC	2	X	
<i>Lecidea hypopta</i>	LC	1	X	
Huldrelav <i>Gyalecta friesii</i>	NT	7	X	Råtten ved på gamle bartrær
Langnål <i>Chaenotheca gracillima</i>	NT	3	X	Stubber av bar- og lauvtrær
Skrubbenever <i>Lobaria scrobiculata</i>	LC	Ikke telt	X	
Kystårenever <i>Peltigera collina</i>	LC	Ikke telt	X	
Svartsonekjuke <i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT	20	X	Læger av gran
Furuplett <i>Chaetodermella luna</i>	NT	1	X	Død ved av furu

Gammelgranskål <i>Pseudographis pinicola</i>	LC	> 9	X	Bark på levende eller nylig døde grantrær

* Rødlitestatus pr. 2015. Info om ansvarsarter er hentet fra Naturbase.

** Ansvarsarter er arter som Norge har et spesielt ansvar for å ta vare på (>25% av europeisk bestand i Norge).

Vedlegg 3 Beskrivelse av kjerneområdene i Jamtheimen

Utdrag fra «Naturverdier for lokalitet Jamtheimen, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog 2005» (Heggland og Reiso 2006):

1 Rognvatnet NV:

Naturtype: Bekkekløfter - Bekkekløft UTM: Ø:640600, N:714700

BMVERDI: **B** H.o.h: 210-260m.o.h.

Areal: 59,9daa

Sørøstvendt markert trang bekkedal/kløft med bekk og sumpskog i bunn. Småbregneskog dominerer i lisidene. Relativt ensjiktet skog som følge av tidligere hard påvirkning. Det finnes et jevnt innslag av eldre rogn og bjørk i lisidene. Ca. 10 rogn har rikelig med lungenever og noe skrubbenever. Tre mindre graner har også rikt med vrenger og skrubbenever. Flere bergvegger finnes. Enkelte ferske gran læger ligger spredt. Området vurderes som viktig (B) på bakgrunn av fuktig lokalmiljø, en del innslag av eldre selje og rogn og forekomst av *Lobarion* på gran. Nøkkelbiotopen fortsetter ut over grensene for Statskogs eiendom.

2 Jamtheimen NV:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:640500, N:7140500

BMVERDI: **B** H.o.h: 220-280m.o.h.

Areal: 30,4daa

Østvendt bekkedal med fuktig sumpskog langs bekk i bunn. Småbregneskog dominerer i lisidene. Gran dominerer tresjikt med enkelte bjørk. Skogen er relativt godt sjiktet langs bekken og blir mer ensjiktet i liene. Det finnes spredt med enkelte gamle trær og en del ferske læger. Hele lokaliteten er preget av tidligere harde gjennomhogster. Det ble påvist flere krevende lavarter, deriblant rødlistearten trådragg (V) og randkvistlav på greiner av tre gamle grove graner. Området vurderes som viktig (B) på bakgrunn av fuktig lokalmiljø med forekomst av en art i høy rødlistekategori (trådragg).

3 Jamtheimen SV:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:640400, N:7139500

BMVERDI: **C** H.o.h: 220-280m.o.h.

Areal: 42,2daa

Nordvestvendt bratt lise med frodig småbregneskog. Innslag av sumpskog i bunn av lia. Lokaliteten har eldre relativt ensaldret granskog med innslag av noen grove gamle gadd og noen grove gamle læger. En del ferske vindfall finnes spredt. Mange gamle stubber etter tidligere harde gjennomhogster. Flere signalarter er påvist. Området er vurdert som lokalt viktig (C).

4 Storsandtjønnå NØ:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:640200, N:7138800

BMVERDI: C H.o.h: 240-300m.o.h.

Areal: 71,9daa

Vestvendt lise med liten bekkedal. Stedvis åpen granskog med flekkvis mye ferske læger. Blåbærskogen dominerer, med det er også en del innslag av småbregneskog. I bekkedal finnes noe storbregneskog og flekkvis med høystauder. Enkelte fuktige sig har intermediaær flora med bla. gulstarr. Størst konsentrasjon av død ved og gamle trær i bekkedal sentralt i området, ellers kun spredte læger. Flere bergvegger finnes også langs bekken. Området er tidligere hardt plukkhogget, noe som gir seg utslag i dårlig kontinuitet i både gamle trær og død ved. Området er vurdert som lokalt viktig (C).

5 Ragnskardklumpen NV:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:640500, N:7138400

BMVERDI: B H.o.h: 260-300m.o.h.

Areal: 95,1daa

Nordvestvendt frodig lise med rik sump i bonn. Småbregneskog dominerer i øvre deler av lia og går over til høystaudeskog i nedre deler. Granskog dominerer i tresjikt med noen spredte bjørk. Skogen har stedvis en del ferske læger. Hele lokaliteten er preget av tidligere harde gjennomhogster og det er få gamle trær. Det finnes flere bergvegger i området. Lokaliteten er rik med innslag av bl.a. nubbestarr. Rik flora og produktiv granskog i fuktig lokalmiljø gir verdi viktig (B).

6 Bjørndalen V:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:641300, N:7139100

BMVERDI: C Hoh: 250-280 moh

Areal: 8,7daa

Kjerneområdet dekker et lite areal som er lokalisert i en liten dalsenkning vest for Bjørndalen. Granskogen her er nokså humid. Skogen er gammel, men det ble ikke funnet mer enn ett tydelig svært gammelt grantre. Skogen er flersjiktet. Et par gamle og nokså grove seljer ble observert. Ingen sjeldne eller kravfulle arter ble observert, og dette vurderes som en følge av mangel på tydelig gamle trær med stabile barkbetingelser. De lokalklimatiske forholdene vurderes som gunstige. Lokaliteten vurderes som et kjerneområde, men neppe med mer enn lokal verdi (verdi C, *).

7 Liltåa mot Rognvatnet:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:641800, N:7139500

BMVERDI: C H.o.h: 200-240m.o.h.

Areal: 24,9daa

Lokaliteten dekker de siste 300 meterne av bekkedalen langs Litlåa, før den renner ut i myra ved Rognvatnet. Lokaliteten dekker stort sett nordsida av bekkedalen, da sørsida er utenfor undersøkelsesområdet. Skogen er stort sett av blåbærtypen. Det er svært lite dødt trevirke i området, og skogen er temmelig ensjiktet. Gran er dominerende treslag, men en del gråor ble observert langs elva. Beliggenheten er gunstig, i en fuktig bekkedal (som i små partier kan ha funksjon som bekkekløft). Lokaliteten er for sterkt påvirket av tidligere tiders skogbruk til at artsmangfoldet per i dag inneholder særlig kravfulle arter. Lokaliteten vurderes naturtypemessig bare under tvil som et kjerneområde. P.g.a. funn av rødlisteart vurderes det allikevel som regionalt viktig (B).

8 Litlåa V:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:641500, N:7138900

BMVERDI: **B** H.o.h: 320-460m.o.h.

Areal: 129,4daa

Ganske stort kjerneområde som består av et par bekkedaler som løper sammen og danner en bekkedal nederst. Partier av kjerneområdet har funksjon som bekkekløft. Skogen i de nederste delene er temmelig ensjiktet og med lite dødt trevirke. Oppover i høydegradienten blir innslaget av tydelig gamle graner og dødt trevirke (også noen grove læger og læger i sene nedbrytningsstadier) økende. I en myrkant sentralt i området står enkelte svært gamle grantrær (noen av de aller eldste granene som ble dokumentert i Jamtheimen). De øverste partiene har godt utviklet naturskogstilstand. Lokaliseringen er meget gunstig, i nordvendte, skyggefulle søkk. En del kravfulle arter ble dokumentert, bl.a. rødlistekandidatene granbendellav, rustdoggnål og huldrelav. I tillegg ble en håndfull rødlistearter blant sopp dokumentert, deriblant gammelgranskål som karakteriserer gamle graner med stagnert vekst og stabile barkforhold. Lokaliteten ansees som et meget viktig kjerneområde, men oppnår allikevel ikke høyeste verdi p.g.a. at skogen er temmelig hardt hogstpåvirket. Lokaliteten vurderes som et kjerneområde av regional verdi (verdi B, **).

9 Rangskardet:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:640800, N:7138100

BMVERDI: **B** H.o.h: 320-400m.o.h.

Areal: 54,6daa

Bratt Nordvendt lside med småbregne, blåbær og (til dels kalkpåvirka) høystaudeskog. Skogen er i forfalls- og foryngelsesfase. En del sterkt nedbrutte læger finnes også, men skogen har vært utsatt for kontinuitetsbrudd. Flere rike myrsig løper ned gjennom lia, og her finnes bl.a. jåblom, gulstarr, fjellfrøstjerne, gulsildre, tranestarr mfl. Området er fuktig, nordvendt og har klar verdi m.h.p. bevaring av biologisk mangfold. Et fåtall funn av rødlistearter (i kategori hensynskrevende) blant vedboende sopp ble gjort. Lokaliteten vurderes som regionalt viktig (verdi B, **).

10 Skardtjønna:

Naturtype: Urskog/gammelskog - Granskog UTM: Ø:641700, N:7137500

BMVERDI: **A** H.o.h: 384-500m.o.h.

Areal: 131,8daa

Ved Skardtjønna finnes en rest av langt framskredet naturskog, og særlig gjelder det den østligste 2/3 delen av området. Skogen er ganske høytliggende granskog, grovvokst og med høy trealder. Det er mye dødt trevirke i området, og særlig påfallende er en ganske stor forekomst av grove granlæger i ulike nedbrytningsstadier. Lokaliteten er lite påvirket av hogst, og skiller seg på dette punkt fra de fleste skogbestand som ble dokumentert i forbindelse med nøkkelbiotopregistreringer (1999) og inventering av verneverdige skogområder (2005) innenfor Statskog-eiendommene i nedslagsfeltet til "Bangdalsbruket". P.g.a. tidsnød ble området dessverre ikke tilfredsstillende kartlagt m.h.p. artsmangfold. Tettheten av de mer hyppige hensynskrevende soppartene, som duftskinn og svartonekjuke, er høy. Det kan forventes at langt sjeldnere arter innenfor sopp og trolig også kravfulle råtevedmoser finnes i området. Verdien vurderes, uten tvil, til høyeste verdiklasse (verdi A, ***).

Vedlegg 4 Bruk av naturmangfoldlovens prinsipper i utformingen av forvaltningsplanen

Dette vedlegget beskriver hvordan naturmangfoldloven har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene i dette arbeidet har vært naturmangfoldloven §§ 8-12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Jamtheimen er beskrevet i kapittel 4.1 og 4.2. Denne kunnskapen er bakgrunnen for utformingen av forvaltningsutfordringer og oppsynsplan i kapittel 5.2, samt retningslinjene for brukerinteresser i kapittel 5.3. Basert på de naturfaglige registreringene som har blitt gjort i området har FMNT vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Jamtheimen er godt. Førre-var-prinsippet i § 9 har derfor blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Oppsynsplanen i kapittel 5.2 er utarbeidet for å kunne vurdere utviklingen av verneverdiene i naturreservatet. Ved å føre tilsyn med bruken av området parallelt med tilstanden til naturverdiene, vil en kunne gi en vurdering av den samlede belastningen på økosystemet, etter prinsippet i naturmangfoldloven § 10. Dette vil også kunne bli en viktig del av det fremtidige kunnskapsgrunnlaget om økosystemets robusthet, og bør vurderes ved en eventuell revidering av forvaltningsplanen.

Prinsippene i §§ 11 og 12 har blitt lagt til grunn i utformingen av retningslinjer for brukerinteresser i kapittel 5.3. Disse prinsippene går ut på at tiltakshaver skal bære kostnadene ved miljøforringelse (§ 11), og at en skal bruke de teknikker og driftsmetoder som gir minst belastning på naturmangfoldet (§ 12). Retningslinjene i forvaltningsplanen pålegger ikke brukerinteressene direkte ekstra kostnader slik FMNT ser det, men det står blant annet spesifisert at en vil kunne få krav om utbedring dersom en gjør skade på naturmangfoldet gjennom en annen driftsform enn det som står spesifisert i forvaltningsplanen. Det vil også kunne bli et krav, ved en eventuell dispensasjon fra verneforskriften, om at en bestemt teknikk eller driftsmetode skal benyttes for å gjøre minst mulig skade på naturen.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 vil også bli vurdert under behandlingen av dispensasjonssaker.

